

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Усна історія: засади, джерела, методи

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: вибіркова Форма контролю: залік

Освітній ступінь: бакалавр

Для предметної спеціальності: всі спеціальності

Обмеження для вибору: відсутні

Кількість кредитів (годин): 4 (денна форма: 120 год.: 26 - лекції; 22 - семінарські; 72 - самостійна робота; заочна форма: 120 год.: 6 – лекції, 6 – семінарські, 108 – самостійна робота)

Мова викладання: українська

2. Інформація про викладача

ПІБ: Гончарова Наталія Олександрівна

Науковий ступінь, вчене звання, посада: кандидат історичних наук, доцент

Кафедра: кафедра історії та методики її навчання

Робочій e-mail: goncharova@idguonline.net

Години консультацій на кафедрі: четвер, 15:00-16:00

3. Цілі дисципліни та результати навчання

Предмет дисципліни: інтерпретація історичного матеріалу засобами усної історії.

Мета дисципліни: ознайомлення студентів з теоретичними і практичними засадами усної історії; висвітлення прийомів історичної і текстологічної критики усноісторичних джерел; формування практичних навичок опрацювання усноісторичних джерел та їхнього застосування у викладацькій та дослідницькій роботі.

Результати навчання. Студенти, що опанують навчальну дисципліну «Усна історія: засади, джерела. методи» **зрозуміють:**

- теоретично-методологічні засади усної історії;
- особливості комплексного усноісторичного аналізу;
- складові процесу інтерв'ювання;
- структуру джерелознавчого аналізу.

Під час вивчення курсу студенти можуть оволодіти такими **уміннями й навичками:**

- розробляти проблематику інтерв'ю і проєкту;
- складати різні види питальників;
- володіти навичками щодо транскрибування, інтерпретації й презентації матеріалів усноісторичних пошукувань;
- характеризувати усне джерело;
- формулювати висновки за результатами усноісторичного дослідження та застосовувати їх у практичній діяльності;
- демонструвати навички професійного спілкування з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі;
- встановлювати ефективну комунікацію з представниками різноманітних субкультур;

- демонструвати самостійність і відповідальність при виконанні функціональних обов'язків.

4. Зміст дисципліни

Тема № 1. Усна історія – перспективний науковий напрям гуманітарних знань.

Тема № 2. Методологічні засади усної історії.

Тема № 3. Усна історія і «memory studies».

Тема № 4. Методика організації і проведення інтерв'ю.

Тема № 5. Транскрибування, інтерпретація, зберігання, презентація.

Тема № 6. Етичні та правові засади усного інтерв'ю.

5. Політика курсу

Відвідування навчальних занять

Згідно з [«Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ»](#) студенти мають обов'язково бути присутніми на семінарських заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав був відсутній на семінарському занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Академічна доброчесність

Студенти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до [«Кодексу академічної доброчесності та корпоративної етики ІДГУ»](#). Наявність академічного плагіату в студентських доповідях є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

Використання технологій штучного інтелекту

Навчальна дисципліна не передбачає використання здобувачами генеративних моделей штучного інтелекту. Генерація тексту для виконання індивідуальних занять або підготовки до семінарських занять буде кваліфікуватися як порушення академічної доброчесності.

6. Контрольні заходи та критерії оцінювання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю. Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях та результати самостійної роботи. Шкала оцінювання та нарахування балів за поточний контроль відбувається відповідно до [«Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ»](#).

Форма проміжного контролю – модульна контрольна робота.

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань,

	використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриваючи зміст теоретичних питань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Рецензування наукових статей	5
Проектне завдання	5
Робота з джерелами	5

Критеріями оцінювання *рецензій наукових статей* є вміння студента стисло визначати ключові позиції, які викладені автором у статті. Критеріями оцінювання роботи з усними *джерелами* є здатність студента збирати джерельну інформацію та критично її опрацювати. Оцінювання *проектного завдання* здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання зібраного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.

Зміст та порядок виконання проектних завдань для студентів визначаються згідно з річним планом роботи ЦУІ ІДГУ. Обов'язковими складовими проектного завдання є: розробка питальника, визначення кола респондентів, проведення інтерв'ю, опрацювання зібраних матеріалів.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Теоретичне питання	5 балів за вірну відповідь
Теоретичне питання	10 балів за вірну відповідь
Теоретичне питання	15 балів за вірну відповідь
Усього	30 балів

7. Основна література та інформаційні ресурси

Біла, С., Гриценко, Г. (2023). Дидактичні засади застосування методу усної історії у закладах середньої, передвищої та вищої освіти: до історіографії проблеми. *Актуальні проблеми теорії та методики навчання історії*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 10 травня 2023 р. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 254–261.

Годжал, С., Матвійчук, Н. (2023). Усноісторичні свідчення та спомини як джерело до вивчення російсько-української війни: методологічні та правові засади. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Історичні науки, 34, 104–113.

Гончарова, Н.О. (2019). Місце інтерв'ю як чинник пам'яті. *Науковий вісник ІДГУ*: збірник наукових праць. Серія: Історичні науки, 43, 24–30.

Гончарова, Н.О. (2019). Усноісторичний метод як інструмент вивчення етнофольклорних особливостей. *Науковий вісник ІДГУ*: збірник наукових праць. Серія: Історичні науки, 40, 44–49.

- Гончарова, Н.О. (2021). Усноісторичні дослідження як дієвий чинник локальної ідентичності студентської молоді. *VII Дунайські наукові читання: Локальні ідентичності українського пограниччя: практики, взаємовпливи, шляхи інтеграції*. Збірник наукових праць. Ізмаїл: РВВ ІДГУ; «ІРБІС», 12–16.
- Грінченко, Г.Г. (2008). *Методичні рекомендації з аналізу нарративних інтерв'ю*. Для студентів і аспірантів. Харків: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна.
- Грінченко, Г.Г. (2007). *Усна історія: Методичні рекомендації з організації дослідження*: Для студентів і аспірантів. Харків: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна.
- Дрогобицька, О. (2022). Усна історія в школі: основні напрямки та перспективи розвитку. *Історико-краєзнавча діяльність у закладах освіти: проблеми і перспективи*. Збірник тез доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Івано-Франківськ, 22 квітня 2021 р. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 64–67.
- Кісь, О. (2006). Усна історія: становлення, проблематика, методологічні засади. *Україна Модерна*, 11, 7–24.
- Нагайко, Т.Ю. (2016). Усна історія в Україні: традиція і сучасні практики. *Усноісторичні дослідження: сучасні тенденції, напрямки та перспективи*: збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Вінниця, 25–26 жовтня 2016 р. Вінниця: Вінницька ОУНБ ім. К.А. Тімірязєва, 39–42.
- Полуцька, В.А. (2021). Усна історія як напрямок історичних досліджень. *Актуальні проблеми історії та археології: регіональний та глобальний вимір*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Херсон: ХДУ, 81–84.
- Сторінки пам'яті. м. Ізмаїл. Ізмаїльський район*. Книга спогадів. (2021). Вип. I, ч. 1 / Циганенко, Л., Кічук, Я. – голови ред. ком., Гончарова, Н. – відп. ред. Ізмаїл: Ірбіс.
- Слухати, чути, розуміти: усна історія України ХХ–ХХІ століть*: збірник наукових праць (2021) / за ред. Грінченко, Г. Київ: ТОВ «АРТ КНИГА».
- Усна історія: теорія і практика досліджень на сучасному етапі*: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Вінниця, 29–30 жовтня 2020 р. (2021). Вінниця: Вінницька ОУНБ ім. К.А. Тімірязєва.
- Усна історія: теорія та практика* (2008) / Упорядники: Бойко, А., Білівненко, С., Головка, Ю. та ін. Запоріжжя: Тандем-У.
- Хома, О. (2023). Концептуалізація усної історії філософії: проблема інтерв'ю. *Sententiae*, 42, 69–82.
- Чорномаз, Б. (2019). *Усна історія України*: навчальний посібник. Київ: Талком.

Затверджено на засіданні кафедри історії та методики її навчання
(протокол № 8 від 05 лютого 2024 р.)